МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Кафедра господарсько-правових дисциплін

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Освітньо-професійна програма	«Право»
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
код та назва галузі знань	08 «Право»
код та назва спеціальності	081 «Право»
шифр за ОПП	ОК 34 (ОК 32 для набору 2022 р.)
вид дисципліни	обов’язкова
мова викладання	українська

Науково-педагогічний працівник – Ільків Наталія Володимирівна,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності
(n_ilkiv@ukr.net)

Львів
2025

Розробник Силабусу навчальної дисципліни
«Екологічне право України»:

Доцент кафедри
господарсько-правових дисциплін
ННІППД
Львівського державного
університету внутрішніх справ,
к.ю.н., доцент **Наталія ІЛЬКІВ**

Силабус навчальної дисципліни «Екологічне право України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Освітньо-професійної програми «Право», галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності ЛьвДУВС / Розробник Ільків Н.В. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. 20 с.

розглянуто і схвалено на засіданні кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ (*Протокол від 30 січня 2025 р. № 6*)

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Семестр навчання – 8 (денна форма навчання), 7-8 (заочна форма навчання)

Кількість кредитів – 3

Загальна кількість годин – 90

Анотація:

Питання про охорону навколишнього природного середовища і забезпечення екологічної безпеки — це питання про взаємодію людини і навколишнього природного середовища. Саме ця взаємодія становить головну умову існування людства. Однак поступово такі негативні явища у цій взаємодії, як вичерпання природних ресурсів, забруднення навколишнього природного середовища, порушення екологічних зв'язків у екосистемах поступово призводять до екологічної кризи та інших катастрофічних явищ. Вивчення навчальної дисципліни еколого-правового спрямування створює умови для поширення і підвищення рівня екологічної освіти та формування екологічної свідомості громадян. Екологічно грамотна і вихована людина краще здатна раціонально, на наукових засадах використовувати природні ресурси, користуватися своїми екологічними правами та сприяти реалізації цих прав іншими особами. Екологічні знання потрібні кожній людині, оскільки вона сама є частиною природи, і життя її залежить від безперервного функціонування природних систем. Екологічні знання є обов'язковою кваліфікаційною вимогою для всіх посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів та призводить до впливу на стан навколишнього природного середовища (ст.7 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища»).

Зміст навчальної дисципліни становить система знань, умінь і навичок у галузі правового регулювання використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки, реалізації екологічних прав та свобод громадян, здійсненні управлінської діяльності в галузі екології, застосуванні заходів відповідальності за екологічні правопорушення, правозастосовчої практики щодо використання таких природних ресурсів як землі, надра, води, тваринний та рослинний світ, охорони природних комплексів та забезпечення екологічної безпеки населення і територій, засвоєння яких дозволить здобувачеві вищої освіти набути професійних компетенцій для успішної професійної діяльності у галузі екології.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право України» є формування у здобувачів вищої освіти еколого-правового світогляду та системи еколого-правових знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до навколишнього природного середовища як універсальної, унікальної цінності, вироблення умінь та навичок практичного застосування еколого-правових норм.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право України» спрямоване на розвиток у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Очікувані загальні компетентності (далі – ЗК):

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2);

– знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3);

– здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4);

– здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК 6);

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 7);

– здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8);

– здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11);

– прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК 15).

Очікувані спеціальні компетентності (далі – СК):

– здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК 7);

– здатність застосовувати правові принципи та доктрини (СК 8);

– здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (СК 10);

– здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (СК 12);

– здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК 13);

– здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК 14);

– здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК 16);

–здатність застосовувати норми та інститути земельного права (СК 22).

За результатами оволодіння знаннями та навиками з навчальної дисципліни «Екологічне право України» передбачено формування таких **програмних результатів навчання** (далі – ПРН):

– проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН 3);

– давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (ПРН 5);

– оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН 6);

– знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН 13);

– вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (ПРН 15);

– застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (ПРН 18);

– пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН 19);

– виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (ПРН 20);

– знати та розуміти норми, які регулюють відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею, раціонального використання земельних ресурсів, а також визначають способи захисту прав землевласників та землекористувачів (ПРН 28).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Екологічне право України»

Структура навчальної дисципліни побудована з урахуванням загальноприйнятих вимог. Зміст програмного матеріалу включає 14 тем.

В цілому структура навчальної дисципліни характеризується такими показниками:

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність освітній ступінь</td><td colspan="3">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td colspan="2">заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань 08 «Право»</td><td colspan="3" rowspan="2">обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність 081 «Право»</td></tr>
<tr><td>Аудиторна робота</td><td rowspan="6"></td><td colspan="3">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td><td>4</td><td colspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Підсумковий контроль</td><td colspan="3">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td>8-й</td><td>7-й</td><td>8-й</td></tr>
<tr><td colspan="3">Лекції</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для</td><td>Освітній ступінь</td><td>22 год.</td><td>2</td><td>8</td></tr>
</table>

денної форми навчання: аудиторних – 4	«бакалавр»	Практичні, семінарські		
		20 год.		6
		Самостійна робота		
		48 год.	28	46
		Вид контролю: екзамен (8 семестр)		

Послідовність вивчення навчальної дисципліни за темами та видами занять:

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання:

Назви тем	Кількість годин				
		у тому числі			
	усього	лекції	семін. зан.	практ. зан.	сам. роб.
Тема 1. Екологічне право як галузь права Питання лекційного заняття: 1. Поняття, предмет та методи екологічного права 2. Принципи та функції екологічного права	6	1	1		4
Тема 2. Джерела екологічного права України Питання лекційного заняття: 1. Поняття та види джерел екологічного права України 2. Закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права України 3. Міжнародно-правові акти як джерела екологічного права України	6	1	1		4
Тема 3. Еколого-правовий статус особи в Україні Питання лекційного заняття: 1. Поняття та структура еколого-правового статусу особи 2. Екологічні права та обов'язки: поняття, ознаки 3. Правові гарантії екологічних прав	6	2		2	2
Тема 4. Правові основи управління в галузі екології Питання лекційного заняття: 1. Поняття, види та методи управління в галузі екології 2. Система і компетенція органів управління в галузі екології	6	2	2		2

3. Основні функції управління в галузі екології					
Тема 5. Правові засади юридичної відповідальності за екологічні правопорушення Питання лекційного заняття: 1. Поняття, склад та види екологічних правопорушень 2. Поняття та структура відповідальності за екологічні правопорушення 3. Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення	8	2		2	4
Тема 6. Правовий режим земель в Україні Питання лекційного заняття: 1. Землі як об'єкт еколого-правового регулювання 2.Еколого-правове регулювання землевикористання 3. Зміст правової охорони земель	5	1		1	3
Тема 7. Правовий режим надр в Україні Питання лекційного заняття: 1. Надра як об'єкт використання та правової охорони 2.Еколого-правове регулювання користування надрами 3. Зміст правової охорони надр	5	1		1	3
Тема 8. Правовий режим вод в Україні Питання лекційного заняття: 1. Води як об'єкт використання та правової охорони 2. Еколого-правове регулювання водокористування 3. Зміст правової охорони вод	8	2		2	4
Тема 9. Правовий режим лісів та рослинного світу в Україні Питання лекційного заняття: 1. Ліси та рослинний світ як об'єкти використання та правової охорони 2. Еколого-правове регулювання використання лісових ресурсів та об'єктів рослинного світу 3. Зміст правової охорони лісів та рослинного світу	8	2		2	4
Тема 10. Правовий режим тваринного світу в Україні Питання лекційного заняття: 1.Тваринний світ як об'єкт використання та правової охорони 2.Еколого-правове регулювання використання об'єктів тваринного світу 3.Правові заходи охорони тваринного світу	7	2		2	3

Тема 11. Правова охорона атмосферного повітря в Україні Питання лекційного заняття: 1. Атмосферне повітря як об'єкт екологічних правовідносин 2. Правові заходи охорони атмосферного повітря	6	2		1	3
Тема 12. Правовий режим екологічної мережі України Питання лекційного заняття: 1. Поняття та структурні елементи екологічної мережі України 2. Особливості правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України 3. Правовий режим лікувально-оздоровчих, курортних та рекреаційних зон 4. Правовий режим водно-болотних угідь	6	2		1	3
Тема 13. Правове регулювання екологічної безпеки населення і територій Питання лекційного заняття: 1. Поняття екологічної безпеки та правова основа її забезпечення 2. Правове регулювання поводження з екологічно небезпечними об'єктами 3. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки при поводженні з генетично модифікованими організмами 4. Правове регулювання поводження з відходами 5. Особливості правового режиму зон надзвичайних екологічних ситуацій	8	1	2		4
Тема 14. Міжнародно-правовий механізм охорони довкілля Питання лекційного заняття: 1. Поняття та принципи міжнародного екологічного права 2. Джерела міжнародного екологічного права	5	1			5
Екзамен					
Всього годин	90	22	6	14	48

для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання:

Назви тем	Кількість годин				
		у тому числі			
	усього	лекції	семін. зан.	практ. зан.	сам. роб.
Тема 1. Екологічне право як галузь права Питання лекційного заняття:	8	2			6

1. Поняття, предмет та методи екологічного права 2. Принципи та функції екологічного права					
Тема 2. Джерела екологічного права України	4				4
Тема 3. Еколого-правовий статус особи в Україні Питання лекційного заняття: 1. Поняття та структура еколого-правового статусу особи 2. Екологічні права та обов'язки: поняття, ознаки 3. Правові гарантії екологічних прав	8	2		2	4
Тема 4. Правові основи управління в галузі екології Питання лекційного заняття: 1. Поняття, види та методи управління в галузі екології 2. Система і компетенція органів управління в галузі екології 3. Основні функції управління в галузі екології	10	2	2		6
Тема 5. Правові засади юридичної відповідальності за екологічні правопорушення Питання лекційного заняття: 1. Поняття, склад та види екологічних правопорушень 2. Поняття та структура відповідальності за екологічні правопорушення 3. Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення	12	2		2	8
Тема 6. Правовий режим земель в Україні	6				6
Тема 7. Правовий режим надр в Україні	6				6
Тема 8. Правовий режим вод в Україні	6				6
Тема 9. Правовий режим лісів та рослинного світу в Україні	6				6
Тема 10. Правовий режим тваринного світу в Україні	4				4
Тема 11. Правова охорона атмосферного повітря в Україні	4				4
Тема 12. Правовий режим екологічної мережі України	6				6
Тема 13. Правове регулювання екологічної безпеки населення і територій Питання лекційного заняття: 1. Поняття екологічної безпеки та правова основа її забезпечення 2. Правове регулювання поводження з екологічно небезпечними об'єктами	6	2			4

3. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки при поводженні з генетично модифікованими організмами 4. Правове регулювання поводження з відходами 5. Особливості правового режиму зон надзвичайних екологічних ситуацій					
Тема 14. Міжнародно-правовий механізм охорони довкілля	4				4
Екзамен					
Всього годин	90	10	2	4	74

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ

Система оцінювання з навчальної дисципліни передбачає накопичення 100 балів, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Контрольні заходи із навчальної дисципліни «Екологічне право України» включають **поточний та підсумковий контролі успішності.**

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять, аналізу виконання завдань самостійної роботи, й має за мету перевірку рівня знань, умінь та навичок, здобутих здобувачем вищої освіти з відповідної теми чи її частини.

Методами поточного контролю є: усне опитування, яке включає перевірку знань відповідного теоретичного матеріалу та правильність виконання практичних завдань (задач та інших практико орієнтованих завдань); письмовий контроль; виступи з попередньо визначеної проблематики та їх колективне обговорення, доповнення та уточнення відповідей інших здобувачів тощо.

Засобами поточного контролю з навчальної дисципліни «Екологічне право України» є: навчальні та додаткові питання до кожної теми, що містяться у планах проведення семінарських та практичних занять; аналітичні та аналітично-понятійні завдання; задачі; схематичні завдання; практичні завдання; вправи на самостійність мислення; реферати; завдання для ділових рольових ігор тощо.

Поточне оцінювання виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється за національною шкалою та фіксується науково-педагогічним працівником у журналі обліку роботи академічної групи.

Оцінка «*відмінно*» під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) глибоко засвоїв програмний матеріал,
2) вичерпно, послідовно, грамотно й логічно його викладає,
3) правильно обґрунтовує прийняття рішення,
4) уміє самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми,

5) з можливих варіантів вибирає найправильнішу відповідь, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань,

6) адекватно вміє дати узагальнену характеристику теорії і практиці, вміє переносити теоретичні знання у площину практики,

7) вміє робити правильні висновки,

8) із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 90-100% завдань.

Оцінка «*добре*» під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його,

2) не допускає суттєвих неточностей при виборі відповіді;

3) правильно застосовує теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань,

4) володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти викладач змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді,

5) вміє розв'язувати ситуаційні завдання середньої важкості,

6) із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 71-89% завдань.

Оцінка «*задовільно*» під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей,

2) обирає недостатньо чіткі формулювання,

3) порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу,

4) проявляє невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру,

5) здобувач вищої освіти спроможний розв'язати прості завдання,

6) із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконав 60-70% завдань.

Оцінка «*незадовільно*» під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) не знає значної частини програмного матеріалу,

2) допускає суттєві помилки при формулюванні основних положень курсу,

3) з великими труднощами використовує теоретичні відомості при виконанні завдань,

4) із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконав менше 59% завдань.

Консультації та відпрацювання занять з навчальної дисципліни «Екологічне право України» проводитимуться очно на кафедрі господарсько-правових дисциплін ННІППД Львівського державного університету внутрішніх справ, а у разі суспільної потреби чи необхідності – дистанційно на

платформі Zoom. Консультування проводиться за графіком консультацій науково-педагогічних працівників кафедри господарсько-правових дисциплін, розміщеним на інформаційному стенді за адресою: м. Львів, вул. Замарстинівська, 9, та на сайті кафедри.

Відпрацювання незадовільних оцінок і пропущених занять здійснюється не більш як за однією темою в один робочий день. За відпрацювання здобувачем вищої освіти такого заняття науково-педагогічний працівник виставляє відповідну оцінку в журналі обліку навчальної роботи.

Самостійна робота оцінюється окремо. Загальна кількість балів (максимум 10) за самостійну роботу визначається як сума отриманих балів за виконання таких видів робіт:

1. підготовка реферату - виконується здобувачем вищої освіти власноручно доступним для розуміння почерком обсягом 8–10 сторінок основного тексту, із обов'язковим публічним захистом, по темі вміщеній у плані проведення семінарських та практичних занять або запропонованій та погодженій здобувачем вищої освіти та науково-педагогічним працівником додатково – до 3-х балів;

2. підготовка презентації з самостійно обраного здобувачем вищої освіти питання за темою відповідного практичного/семінарського заняття – не менше 20 слайдів – до 3-х балів;

3. пошук та аналіз тенденцій судової практики (аналіз не менше 3 судових рішень) при вирішенні самостійно обраної здобувачем вищої освіти проблеми чи запропонованої науково-педагогічним працівником за темою відповідного практичного/семінарського заняття – до 5 балів;

4. проведення аналітичних досліджень наукових підходів до вирішення самостійно обраного здобувачем вищої освіти правового питання за темою відповідного практичного/семінарського заняття – до 3-х балів;

5. складення кросворду (не менш як на 20 питань) за темою відповідного практичного/семінарського заняття – до 2-х балів;

6. виконання інших завдань, запропонованих здобувачем вищої освіти та узгоджених з науково-педагогічним працівником – до 5 балів.

Види самостійної роботи обираються здобувачем вищої освіти на власний розсуд та можуть поєднуватися. Тематика питань та завдань для самостійної роботи визначається у плані проведення семінарських та практичних занять, а також може бути запропонована та погоджена здобувачем вищої освіти чи науково-педагогічним працівником додатково.

Творчим засобом діагностики успішності навчання з навчальної дисципліни «Екологічне право України» є підготовка наукових робіт, тез, наукових статей за тематикою навчальної дисципліни тощо. Результати наукової діяльності враховуються до підсумкового контролю відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС. Максимальна кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Екологічне право України» здійснюється у формі письмового **екзамену.**

Підсумкова кількість балів навчальної дисципліни, яка завершується **екзаменом** обчислюється за результатами накопичення балів поточного контролю (аудиторної роботи – до 40 балів та самостійної роботи – до 10 балів) та підсумкового контролю (екзамену – до 50 балів).

Основними засобами підсумкового контролю у формі екзамену є білети.

Екзаменаційний білет складається із п’яти теоретичних питань, кожне з яких оцінюється від 0 до 10 балів (від 0 до 20 балів під час ліквідації академічної заборгованості перед комісією).

Оцінювання відповіді на кожне з питань здійснюється за такими **критеріями**:

– до 10 балів (до 20 балів під час ліквідації академічної заборгованості перед комісією) виставляється здобувачу вищої освіти тоді, коли його відповідь повна за змістом, формою і обсягом. Це означає, що здобувач вищої освіти у повній відповідності з робочою програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений на лекціях, у навчальній та спеціальній науковій літературі і дав бездоганні і глибокі відповіді на всі поставлені запитання, показав знання; не лише основної, але й додаткової літератури, нормативних джерел, навів власні думки, зробив узагальнюючі висновки, використав знання, отримані з суміжних, галузевих і спеціальних дисциплін, зумів пов’язати вивчений матеріал з реальною дійсністю. Мова здобувача вищої освіти повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна;

– до 8 балів (до 15 балів під час ліквідації академічної заборгованості перед комісією) виставляється здобувачу вищої освіти, якщо він твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його; володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти науково-педагогічний працівник змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді.

– до 5 балів (до 10 балів під час ліквідації академічної заборгованості перед комісією) виставляється якщо здобувач вищої освіти знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру.

– 0 балів виставляється, коли здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні базових проблем, при формулюванні понять, на теоретичні питання білету не відповідає або відповідає не по суті, не може пов'язати теоретичний матеріал із сучасною дійсністю, робить велику кількість граматичних помилок.

Кількість балів, отриманих під час складання екзамену, не може бути більшою за 50 балів.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється у формі усного опитування перед комісією. При ліквідації академічної заборгованості перед комісією здобувач вищої освіти може отримати не більше 70 балів.

Відповідність підсумкових семестрових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС (для здобувачів вищої освіти 2021–2023 років набору)

За внутрішньою шкалою ЗВО в балах	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
80–89	B	Добре
71–79	C	Добре
66–70	D	Задовільно
60–65	E	Задовільно
31–59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-30	F	Незадовільно (із обов’язковим повторним вивченням курсу)

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС (для здобувачів вищої освіти з 2024 року набору)

За внутрішньою шкалою ЗВО в балах	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
75–81	C	Добре
61–74	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-34	F	Незадовільно (із обов’язковим повторним вивченням курсу)

Визнання результатів неформальної (інформальної) освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти.

Порядок зарахування та оцінювання знань здобувачів вищої освіти, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті визначаються Положенням про порядок визнання у Львівському державному університеті внутрішніх справ результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також Положенням про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Основними рекомендованими ресурсами для отримання знань у неформальній та/або інформальній освіті є:

- українська платформа професійного розвитку Prometheus - https://prometheus.org.ua/ ;
- українська студія онлайн-освіти EdEra — https://ed-era.com/ ;
- інші ресурси на вибір здобувача вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр
2. Паризька угода до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату від 12 грудня 2015 р. (Угоду ратифіковано Законом України від 14.07.2016 № 1469-VIII). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_l61
3. Конвенція ООН про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті від 25 лютого 1991 р. (Конвенція ратифікована Законом України від 19.03.1999 № 534-XIV). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_272
4. Конвенція ООН про доступ до інформації, участі громадськості в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища від 25 червня 1998 р. (Конвенція ратифікована Законом України від 06.07.1999 № 832-XIV). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_015
5. Основні засади (Стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19
6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12
7. Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення: Закон України від 16 липня 2024 р. № 3855-IX. *(набр.чин.08.08.2025).* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-20
8. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14

9. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. URL: http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр

10. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. в ред. Закону від 8 лютого 2006 р. № 3404-IV. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3404-15

11. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/132/94-вр

12. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р. в ред. Закону від 21 червня 2001 р. № 2556-III. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2556-14

13. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2894-14

14. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12

15. Про екологічну мережу України: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1864. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1864-15

16. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591-14

17. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13 липня 2000 р. № 1908-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14

18. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20 червня 2022 р. № 2322-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20

19. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-21

20. Про національний реєстр викидів та перенесення забруднювачів: Закон України від 20 вересня 2022 р. № 2614-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-20

21. Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції: Закон України від 23 серпня 2023 р. (набр.чин.16.09.2026). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3339-20

22. Про основні засади державної кліматичної політики: Закон України від 8 жовтня 2024 р.№3991-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20

23. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2059-19

24. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20 березня 2018 р. № 2354-VIII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2354-19

25. Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1363-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-р

Судова практика

1. Дайджест судової практики Верховного Суду у спорах, що виникають у сфері захисту довкілля та екологічних прав. Київ, 2019. 132 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Daidjest_Ekologia.pdf

2. Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах зі спорів, що виникають із земельних відносин (застосування норм матеріального права). Київ, 2019. 75 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/dajdjest_V_zemelni_spory_2018_2019.pdf

3. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, пов'язаних з війною. Рішення, внесені до ЄДРСР, з лютого 2022 року по вересень 2024 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Daigest_sud_prakt_VS_spravi_vijna.pdf

4. Огляд за результатами вивчення судової практики вирішення КГС ВС спорів, що виникають у сфері захисту довкілля та екологічних прав. 2021. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder for_uploads/supreme/Oglyad_dovkillya_ekolog_prava_2021 _11_17.pdf

5. Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у справах щодо захисту права на користування надрами в Україні. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/Oglyad_KAS_korist_nadra.pdf

6. Перелік справ, які приймаються відповідно до Орхуської конвенції. URL: http://aarhusclearinghouse.unece.org/resources/?c=1000094

7. Реєстр судових рішень з питань, що стосуються довкілля. URL: http://caselawepl. org.ua/about

Основна література:

1. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 14. Екологічне право / редкол. Ю.С. Шемшученко, А.П. Гетьман та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім.. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Х. : Право, 2018.

2. Дейнега М.А. Природоресурсне право : проблеми формування і розвитку: *монографія.* / за заг. ред. В.М. Єрмоленко. К., НУБіП України, 2019. 340 с.

3. Екологічне право : *підручник* / за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2021. 552 с.

4. Екологічне право у схемах та визначеннях : *навч. посібник* / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с.

5. Екологічне право України : *навч. посібник* / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитонової. Одеса : Гельветика, 2018. 408 с.

6. Ільків Н.В. Вплив євроінтеграційних процесів на формування державної кліматичної політики України (Р.XI). *Legal support of European*

integration: general legal and sectoral aspect : *Scientific monograph*. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2024. С.200-221. https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/7911

7. Ільків Н.В. Основні напрями вдосконалення правового механізму захисту довкілля (Р.4). *Перспективи розвитку правового регулювання економічного відновлення України*: *колективна монографія* / за заг. ред. М.С.Долинської. Львів: 2023. С.117-178. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/6864

8. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: *підручник.* Київ: НУБіП України, 2023. 278 с.

9. Науково-практичний коментар до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» / Н.Р. Малишева, М. І. Єрофеєв. Харків : Право, 2017. 416 с.

10. Природноресурсове право України: *навч.посібник* / За заг.ред. Каракаша І.І., Харитонової Є.І. Одеса: Гельветика, 2018. 566 с.

Додаткова література:

1. Анісімова Г.В. Теоретичні засади розвитку екологічного законодавства в контексті природно-правової доктрини : *монографія.* Харків: Право, 2019. 672 с.

2. Анісімова Г.В., Донець О.В. Екосистемний підхід до відновлення (відтворення) природних ресурсів та комплексів як основа сучасного концепту формування національної екологічної політики. *Екологічне право.* 2020. № 2. С.7-13. URL: http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2020/2/3.pdf

3. Балюк Г. І., Власенко Ю. Л., Ковальчук Т. Г. Суб'єктивні екологічні права громадян України: правові проблеми змісту і реалізації. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2024. № 6. С. 425-434. URL: https://app-journal.in.ua/2024-6

4. Бредіхіна В.Л., Кожухова Н.О. Питання державної екологічної політики у сфері раціонального використання та збереження природних ресурсів. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 11. С.328-332. URL: http://www.lsej.org.ua/11_2021/84.pdf

5. Ващишин М. Я. Правове забезпечення формування та функціонування екомережі України: теоретичні та практичні аспекти : *монографія*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 415 с.

6. Гетьман А.П. Доктрина екологічного права та законодавства України: *монографія*. Харків : ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.

7. Григор'єва Х. А. Green deal та Україна: роздуми про правові перспективи. *Екологічне право.* 2021. № 1-4. С.25-32. URL: http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2021/1-4/4.pdf

8. Заверюха М. М. Правове регулювання використання та охорони лісів в Україні : *монографія*. Одеса : Юридична література, 2018. 228 с.

9. Ільків Н.В. Діджиталізація правового механізму запобігання зміні клімату. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С.265-270. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/07/APP_04_2024.pdf

10. Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки: *навчальний посібник*. Київ, ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 238 с.

11. Костицький В.В., Балацька О.Р., Суходольська А.А. Європейські орієнтири правового забезпечення формування екологічної політики в Україні. *Екологічне право України*. 2024. № 1-2. С.16-20. URL: http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2024/1-2/5.pdf

12. Легеза Ю. О. Публічне управління у сфері використання природних ресурсів: адміністративно-правові засади: *монографія*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 432 с.

13. Лозо О.В. Гавриленко К.О. Актуальні проблеми правової охорони клімату в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №12. С. 203-206. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2021/50.pdf

14. Мороз Г.В. Механізми взаємодії суб'єктів еколого-правових відносин у процесі прийняття екологічно важливих рішень. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 6. С.95-98. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2021/2.pdf

15. Панкевич О., Гаврильців М. Концепція захисту екологічних прав у практиці Страсбурзького суду: деякі загальнотеоретичні та філософсько-правові аспекти. *Право України.* 2023. №.6. С.51-68.

16. Чопко Х.І. Особливості правового регулювання використання та охорони диких тварин за законодавством України та Європейського Союзу. *Екологічне право.* 2021. № 1-4. С.83-87. URL: http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2021/1-4/13.pdf

17. Янчук Н.Д. Роль права в забезпеченні концепції сталого розвитку. *Екологічне право*. 2024. № 1-2. С.58-62. URL: http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2024/1-2/12.pdf

18. Yarmol L., Baik O., Bernaziuk O., Stetsyuk N., Ilkiv N.. The right to a save environment: economic and legal guarantees of provision in Ukraine. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu.* 2024. № 4. P.135-141. URL: https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-2/118

Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Плани проведення семінарських та практичних занять

Інформаційні ресурси

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни «Екологічне право України» формується з допомогою інформаційних ресурсів, джерелом отримання яких є офіційні веб-сайти:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua
2. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: http://www.rada.gov.ua

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. URL: http://www.kmu.gov.ua

4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: https://mepr.gov.ua/

5. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: https://forest.gov.ua/

6. Державне агентство водних ресурсів України. URL: http://davr.gov.ua/

7. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/

8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua

9. ЕкоСистема: національна онлайн-платформа. URL: https://eco.gov.ua/

10. Електронна бібліотека Львівського державного університету внутрішніх справ. URL: https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh

11. Інституційний репозитарій Львівського державного університету внутрішніх справ. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/

12. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/

13. EdEra. URL: https://ed-era.com